ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2

ซูไฮรี มะลีเป็ง[1], นิตยา เรืองแป้น[2], จรุณี เก้าเอี้ยน[3], พิมพ์ปวีณ์ สุวรรณโณ[4]

[1] *นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*
[2] *ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ดร.) อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*
[3] *รองศาสตราจารย์ (ดร.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*
[4] *ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ดร.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 2) ศึกษาระดับการบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 3) เปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำแนกตามตัวแปรเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา 4) เปรียบเทียบระดับการบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำแนกตามตัวแปรเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา 5) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 และ 6) ประมวลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำนวน 348 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที (t- test) และค่าเอฟ (F- test) เมื่อพบความแตกต่าง จึงทดสอบโดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Schaffe's Method) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเฟียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2. การบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 โดย

ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำแนกตามตัวแปรเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 4. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำแนกตามตัวแปรเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 5. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ระดับสูง 6. ประมวลผลข้อเสนอแนะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารควรกระตุ้นให้ครูมีแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงาน ควรรับฟังความคิดเห็นของครูและบุคลากรในสถานศึกษาและเปิดโอกาสให้มีการนำวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารควรออกแบบ และพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้โดยเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมเป็นทีม ควรส่งเสริมให้ครูจัดทำวิจัยในชั้นเรียนและเผยแพร่ผลงานในรูปแบบต่าง ๆ และผู้บริหารควร ให้ความสำคัญและใช้กระบวนการนิเทศให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ , การบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ในสถานศึกษา , สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2

The Creative Leadership of School Administrators and Administration of Learning Process Development in Schools under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2

Suhairee Malipeng[1], Nittaya Ruangpan[2], Jarunee Kao-ian[3], Phimpawee Suwanno[4]

1 Student of Master, in program Educational Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat Univerisity.
2 Asist. Prof. (Dr.), in program Educational Administration, Faculty of Education, Yala
3 Assoc. Prof. (Dr.), in program Educational Administration, Faculty of Education, Yala
4 Asist. Prof. (Dr.), in program Educational Administration, Faculty of Education, Yala
5 Asist. Prof. (Dr.), in program Educational Administration, Faculty of Education, Yala

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the level of the creative leadership of school administrators under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2, 2) to study the level of administration of learning process development in Schools under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2, 3) to compare of the creative leadership of school administrators under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2 classified by variables of gender, position working experience and school size, 4) to compare of the administration of learning process development in schools under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2 classified by variables of gender, position working experience and school size, 5) to study the correlation between the creative leadership of school administrators and administration of learning process development in schools under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2 classified by variables of gender, position working experience and school size, and 6) to compile the suggestions about the creative leadership of school administrators and administration of learning process development in schools under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2. The sample used in the research was a group of 348 school administrators and teachers under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2. the research tool is the 4-part questionnaire. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard

deviation, t-test (t-test) and test F (F -test). When there was different, it would be tested by Scheffe's Method and Pearson's correlation coefficient.

The results of the research were as follows:

1.The creative leadership of school administrators under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2, as a whole and in each aspect was at ahigh level.

2. The administration of learning process development in schools under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2, as a whole and in each aspect was at ahigh level.

3. The comparison of the creative leadership of school administrator under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2, classified by variables of gender, position working experience and school size, as a whole and in each aspect was not different.

4. The comparison of the administration of learning process development in Schools under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2, classified by variables of gender, position working experience and school size, as a whole and in each aspect was not different.

5. The correlation between the creative leadership of school administrators and administration of learning process development in schools under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2, as a whole were positive relation with statistical significance at .01 with a high level.

6. The compilation of suggestions of the creative Leadership of school administrators and administration of learning process development in schools found that Administrators should stimulate teachers to be motivated on their perform, should listen to the opinions of teachers and personnel in schools and allow opportunities for new approaches to be applied in their practice. Administrators should design and develop learning process development in schools. Administrators should support teachers to create learning management plan and using a local wisdom by focusing on students to do activities as a team, should support teachers to do classroom research and Publishing works in various platform. Administrators should focus on and use the supervision process to enable teachers on their learning management effectively.

Keywords: The Creative Leadership, Administration of Learning Process Development in school, under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการช่วยให้คนพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพทั้ง ในด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และจิตใจ เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษ ที่ 21 ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ ประเทศไทยมีจุดเน้นในการขับเคลื่อนเติมเต็มวิทยาการ ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี รวมทั้งการวิจัย เพื่อเป็นแรงผลักดันให้ประชากรสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและแหล่งเรียนรู้ที่ไร้ขีดจำกัด สามารถพัฒนาองค์ความรู้ และสร้างปัญญาให้เพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : 1)

การที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะพัฒนา เปลี่ยนแปลง หรือปฏิรูปการศึกษาให้ประสบความสำเร็จในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงนั้นขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นสำคัญ ผู้บริหารหรือผู้นำองค์กรไม่ได้เพียงมีหน้าที่บริหารสั่งการเท่านั้น แต่ต้องอาศัยกระบวนการคิดและมุมมองที่แตกต่างจากเดิมในการมองหาทิศทางใหม่การขับเคลื่อนองค์การอย่างมีวิสัยทัศน์ มองโลกในแง่ดี มีความยืดหยุ่น มีความคิดสร้างสรรค์ และมีจินตนาการ (กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์, 2556 : 46) ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าว ถือว่าผู้บริหารเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

จากการวิเคราะห์ภาวะผู้นำด้านการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 โดยกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดภาวะผู้นำในด้านความคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม และการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2, 2562 : 23-26) เช่นเดียวกับผลการประเมินคุณภาพการศึกษาจากหลายหน่วยงานที่ผ่านมา พบว่า ผู้บริหารจำนวนไม่น้อยที่ยังขาดภาวะผู้นำในการบริหารงาน วิสัยทัศน์ และความคิดสร้างสรรค์ จนทำให้การบริหารงานยังขาดประสิทธิภาพ เหตุผลหนึ่งคือ ผู้บริหารยังจำเทคนิคเก่า ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการ หรือพูดอีกอย่างหนึ่งก็คือผู้บริหารยังมีความเชื่อที่ผิด ๆ เกี่ยวกับภาวะผู้นำโดยเชื่อว่าความคิดของตนเองนั้นถูกต้อง ความเชื่อหรือความคิดเหล่านี้เป็นตัวขัดขวางให้องค์กรเกิดความล้าหลัง (ซาลีฮะห์ ดะเซ็ง, 2555 : 4)

นอกจากนี้สถานศึกษาถือเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญที่สุดของการจัดการศึกษา หากพูดถึงการศึกษาก็จะนึกถึงสถานศึกษา และเมื่อพูดถึงคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษาก็มักจะเปรียบเทียบกันในเรื่องของงานวิชาการซึ่งจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร และการจัดการ

เรียนรู้ เป็นหัวใจของสถานศึกษา สถานศึกษาจำเป็นต้องปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อปัจจัยด้านคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษา โดยเฉพาะการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการจัดการเรียนรู้ให้ได้ผลดีและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ (จันทรานี สงวนนาม, 2553 : 46) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้นั้นเป็นหนึ่งในขอบข่ายการบริหารงานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ถือเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมุ่งเน้นและให้ความสำคัญ เนื่องจากการดำเนินการจัดกิจกรรมต่าง ๆ นสถานศึกษานั้น เพื่อมุ่งปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ทั้งด้านความรู้ คุณธรรม คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน (จักรี มนต์ประสิทธิ์ 2560 : 35)

จากรายงานผลการเปรียบเทียบผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2561-2562 ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ทุกรายวิชา มีค่าการพัฒนาลดลงทุกรายวิชา และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า มีผลคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ทุกรายวิชามีค่าการพัฒนาลดลง ยกเว้นรายวิชา ภาษาไทย และ คณิตศาตร์แต่มีค่าคะแนนเพิ่มขึ้นที่ 1.96 และ 0.54 เท่านั้น และจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน จากการทดสอบวัดความรู้ความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้านภาษา ด้านคำนวณ และด้านเหตุผล ปีการศึกษา 2562 มีผลคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 29.86 อยู่ในระดับปรับปรุง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2, 2563 : 9-11) จะเห็นได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ผลักดันครูและบุคลากรให้ความร่วมมือในกิจกรรมทุกอย่างด้วยความ เต็มใจและในฐานะผู้นำองค์กรจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาภาวะผู้นำที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา มีความตระหนักในความเป็นผู้นำ รู้เท่าทันเหตุการณ์ นำประสบการณ์ ความรู้ความสามารถ การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ต่าง ๆ มาช่วยให้เกิดการพัฒนาทั้งทางตรงและทางอ้อมให้บรรลุผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 เพื่อให้ได้รับข้อมูลตามสภาพที่แท้จริง และนำผลการวิจัยที่เป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและนำไปใช้เป็นทิศทางในการวางแผนปรับปรุงพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์อันสูงสุดต่อสถานศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2

2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2

3. เพื่อเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำแนกตามตัวแปรเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

4. เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำแนกตามตัวแปรเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2

6. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ที่แสดงถึงความสามารถหรือทักษะในการบริหารสถานศึกษาในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ และแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ มีการติดต่อประสานงานและพัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานอย่างมีศักยภาพ กระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการนำหรือจูงใจผู้อื่นอย่างมีวิสัยทัศน์ ทำให้เกิดการเรียนรู้ในสถานศึกษาจนทำให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งประกอบด้วย ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความยืดหยุ่น และด้านความสามารถในการแก้ปัญหา

2. การบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยผ่านการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ตามแนวทางการปฏิบัติงาน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความแตกต่าง

ระหว่างบุคคล ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาครูเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อ เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ และด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 หมายถึง หน่วยงานบริหารตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการศึกษาขั้นฐานของสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 มี 5 อำเภอ ได้แก่ สุไหงปาดี สุไหงโก-ลก ตากใบ แว้ง และสุคิริน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำนวน 117 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจำนวน 348 คน ได้มาจากการคำนวณโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973, p. 125 อ้างอิงในศิริพงศ์ พฤทธิพันธ์, 2553 : 203) จากนั้นสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จำแนกตามขอบเขตพื้นที่รับผิดชอบ 5 อำเภอ และทำการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับฉลากแบบไม่ใส่คืน (simple random sampling without replacement) ครบตามสัดส่วนแต่ละอำเภอ และเพื่อให้ได้จำนวนครูผู้สอนแต่ละโรงเรียน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายอีกครั้งโดยวิธีการจับฉลากแบบไม่ใส่คืน (simple random sampling without replacement) เป็นขั้นตอนสุดท้าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของพาร์คเกอร์ และ เบกนอด (Parker and Begnaud, 2004 : 157 อ้างถึงในเตือนใจ สุนุกุล, 2562 : 52) ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความยืดหยุ่น และด้านความสามารถในการแก้ปัญหา

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 61 ข้อ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัด

กระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาครูเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อ เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 4 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและการบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามส่งไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 เพื่อแจกจ่ายไปยังสถานศึกษาตามกลุ่มเป้าหมายและกำหนดวันรับแบบสอบถามคืน โดยส่งคืนกลับมายังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 และผู้วิจัยติดตามแบบสอบถามด้วยตนเอง กรณีที่แบบสอบถามกลับคืนล่าช้าในบางสถานศึกษา โดยได้ส่งแบบสอบถามไปจำนวนทั้งสิ้น 360 ฉบับ ได้แบบสอบถามคืนจำนวน 357 ฉบับ จากนั้นคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล จำนวน 348 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา วิเคราะห์หาค่าความถี่และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์ข้อมูลระดับกับการบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำแนกตามตัวแปรเพศและตำแหน่ง โดยการหาค่าการทดสอบค่าที (t-test) จำแนกตามตำแปรประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยการหาค่าการทดสอบค่าเอฟ (F-test) หากพบความแตกต่างทดสอบโดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Schaffe’s Method)

5. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

6. ข้อมูลประมวลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 348 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 237 คน คิดเป็นร้อยละ 68.10 เพศชายจำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 31.90 เป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 14.10 และครูผู้สอนจำนวน 299 คน คิดเป็นร้อยละ 85.90 ส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี มากที่สุด จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 52.90 และส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 68.40

2. ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านมีระดับภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีภาวะผู้นำสูงที่สุด ได้แก่ ด้านความยืดหยุ่น รองลงมา คือ ด้านวิสัยทัศน์ และด้านที่มีภาวะผู้นำน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านความสามารถในการแก้ไขปัญหา

3. ระดับการบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีการบริหารงาน สูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล รองลงมา คือ ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีการบริหารงานต่ำที่สุด คือ ด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้

4. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 ตามตัวแปรเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ที่มีเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนมีความเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านความยืดหยุ่นสูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่พิเศษมีความเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสามารถในการแก้ไขปัญหาสูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่และขนาดกลาง

5. การเปรียบเทียบการบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 จำแนกตามตัวแปรเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ที่มีเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความเห็นเต่อการบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงาน้อยกว่า5-10 ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษาด้านการพัฒนาสื่อ เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้สูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี

6. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 พบว่า โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกกอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ระดับสูง

7. ประมวลผลข้อเสนอแนะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารควรกระตุ้นให้ครูมีแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงาน ควรรับฟังความคิดเห็นของครูและบุคลากรในสถานศึกษาและเปิดโอกาสให้มีการนำวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารควรออกแบบ และพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้โดยเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมเป็นทีม ควรส่งเสริมให้ครูจัดทำวิจัยในชั้นเรียนและเผยแพร่ผลงานในรูปแบบต่าง ๆ และผู้บริหารควรให้ความสำคัญและใช้กระบวนการนิเทศให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการผลการวิจัยที่ได้ นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีระดับภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีภาวะผู้นำสูงที่สุด ได้แก่ ด้านความยืดหยุ่น รองลงมา คือ ด้านวิสัยทัศน์ และด้านที่มีภาวะผู้นำน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านความสามารถในการแก้ไขปัญหาสอดคล้องกับงานวิจัย เตือนใจ สุนุกุล (2562 : 107-110) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จังหวัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ

พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความยืดหยุ่น มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาด้านแรงบันดาลใจ และด้านวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2. ระดับการบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีการบริหารงาน สูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล รองลงมา คือ ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีการบริหารงานต่ำที่สุด คือ ด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐริณีย์ คอยศาลา (2561 : 74-76) ได้ศึกษาการบริหารงานการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 ตามตัวแปรเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของภูวนาท คงแก้ว (2563 : 110-113) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. เปรียบเทียบการบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 ตามตัวแปรเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุริยนต์ ไชยมาตร์ (2562 : 125-127) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

5. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 พบว่า โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกกอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญฤทัย ภู่สาระ (2562 : 125-127) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

1.1.1 ด้านวิสัยทัศน์ คือ ผู้บริหารควรกระตุ้นให้ครูมีแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ขององค์กรอย่างเต็มความรู้ความสามารถ

1.1.2 ด้านความยืดหยุ่น คือ ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นของครูและบุคลากรให้อิสระในการตัดสินใจ และเปิดโอกาสให้มีการนำวิธีการใหม่ๆ มาใช้ปฏิบัติงาน

1.1.3 ด้านความสามารถในการแก้ไขปัญหา คือ ผู้บริหารควรมีความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาที่รวดเร็ว ถูกต้อง และเหมาะสมในสถานการณ์ที่คับขัน เร่งด่วนหรือเหตุการณ์ฉุกเฉินในสถานศึกษา

1.2 การบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา

1.2.1 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล คือผู้บริหารควรการออกและพัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่ก้าวหน้า เพื่อเป็นผู้นำ ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ และเป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษาอื่น

1.2.2 ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ คือ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้โดยเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมเป็นทีม

1.2.3 ด้านการพัฒนาครูเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ คือ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำผลไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้และจัดทำผลงานทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และนำผลงานมาเผยแพร่

1.2.4 ด้านวการพัฒนาสื่อ เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ คือ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูเผยแพร่สื่อ เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้เพื่อการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ผ่านช่องทางออนไลน์ และออฟไลน์

1.2.5 ด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้ คือ ผู้บริหารควรมีการกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน และปฏิบัติได้จริงผู้และใช้กระบวนการนิเทศเป็นเครื่องมือในการช่วยเหลือให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขตอื่นๆ เพื่อนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบกัน

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความสามารถในการบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในยุค 4.0 เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานให้สอดคล้องกับทิศทางการจัดการศึกษาในอนาคต

2.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้เชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในกรอบแนวคิดทฤษฎีอื่น ๆ ที่แตกต่างออกไปจากการทำวิจัยในครั้งนี้

2.4 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2.5 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์ ด้วยความกรุณาให้ความดูแลช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตยา เรืองแป้น อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.จรุณี เก้าเอี้ยน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่ให้คำปรึกษาแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องด้านต่าง ๆ ของการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ปวีณ์ สุวรรณโณ ที่ได้ตรวจสอบและให้คำแนะนำเพิ่มเติม ทำให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นจนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ท่านได้กรุณาตรวจสอบและให้คำแนะนำในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้นขอขอบพระคุณ คณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่า ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ขอขอบพระคุณคณาจารย์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่ได้ให้ความรู้และประสบการณ์อันมีค่ายิ่งต่อผู้วิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์. (2556).**ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์: Creative Leadership**. [เว็บบล็อก]. เข้าถึงได้จาก http://www.academia.edu/8634471/CreativeLeadership. [เมื่อ 20 มกราคม 2564]

ขวัญฤทัย ภู่สาระ และคณะ. (2562). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1**. วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์. 21(2), 51-60.

จักรี มนต์ประสิทธิ์ (2560). **ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอขลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

จันทรานี สงวนนาม. (2551). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : บุ๊ค พอยท์.

ซาลีฮะห์ ดะเซ็ง. (2555). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

ณัฐริณีย์ คอยศาลา. (2562). **ศึกษาการบริหารงานการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

เตือนใจ สุนุกุล. (2562). **ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ภูวนาท คงแก้ว. (2563). **ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 2**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ศิริพงศ์ พฤทธิพันธุ์. (2553). **ระเบียบวิธีวิจัยสาหรับธุรกิจ**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ฮาซันพริ้นติ้ง.

สุริยนต์ ไชยมาตร. (2562). **สภาพและแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.